

L'Arpa

Folgueroles

Ubicació

Comarca: Osona
Alçada: 572 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud: 41.94443
Longitud: 2.32309
UTM Est (X): 443891
UTM Nord (Y): 4643828

Classificació

Número de fitxa 08083 - 182
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Tradició oral
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Autoria de l'element: Jacint Verdaguer i Santaló
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Cultural
Titularitat Pública
Fitxes associades:
[La Damunt](#)
[Font del pla de la Damunt](#)
Autoria de la fitxa Adriana Geladó Prat
Data de registre de la fitxa: ds., 02/04/2022 - 15:52

Descripció

"Damunt de mon poblet hi ha una capella
d'una roureda secular voltada,
és son altar lo trono d'una verge
d'aquella rogalia sobirana
Era ma pobra mare, que al cel sia,
sa més fidel i humil vassalla,
i sent jo petitó, cada diumenge
a dur-li alguna toia me portava,
a son Fill oferint-me que em sobreia,
com jo, assegut en la materna falda.

Un cap al tard tindria alguna pena
puix ella féu l'oració més llarga
i esgranà lo rosari més calmosa
barrejant amb sos grans alguna llàgrima,
i lo tornà a resar; li recaria
sola deixar l'amor de la seva ànima.
A l'empènyer la porta de l'església,
un fill de Nàpols eixerit passava,
duent al coll una arpa tota plena
d'harmoniosa música d'Itàlia.

Ella, escorrent sa bossa escanyolida,
un rajolí de notes li demana
per la Verge Santíssima que es queda
sola i de nit en la boscúria isarda.
A un caire del portal lo jove es posa,
i passa els dits per los bordons de l'arpa;
quiscun llança una nota, melodia
que amb melodies cèliques s'enllaça,
murmurioses urnes que s'aboquen
barrejant sa corrent immaculada
de gemecs de neguit, himnes de festa,
defalliment d'amor i crits d'hosanna.

Lo temple escolta i, amb la boca oberta,
apar que a la boscúria li demana
si són los passarells que a voladúries
hi solen refilar a trenc de l'alba,
amb aleteigs i música divina
desvetllant la natura endormiscada.
La mare seia al marxapeu del temple,
i jo, mig recolzat sobre sa falda,
i a tres dits de mos ulls l'instrument músic
omplia la rodona portalada.
Jo, mentres l'ona cèlica bevia,
primerenca regor de la meva ànima,
a través de les cordes, fonts perennes
per on lo paradís se m'hi vessava,
a aquell bocí de món que coneixia,
a la terra i al cel doní una ullada.

Que hermosos los trobí! per la finestra
de reixa d'or si jo els vegés encara!

Vegí el Montseny engarlandat de boscos,
vegí el Puigmal de cabellera blanca
damunt la serra del Pirene altívol
com un gegant al cim d'una muralla,
i entre ells, estesa en son conreu, Ausona
a prop del Gurri de lluentes aigües,
com gentil segadora muntanyesa
que dorm al peu de son falçó de plata.
Més humil i més pròxima, l'església
vegí de mon poblet, ramat de cases
que com pollets esveradissos viuen
a l'aixopluc de les maternas ales.
Entre elles una n'obirí més xica
que les seves veïnes i més blanca;
lo fum sortia de la llar fumosa
plena per mi de resplendors de l'alba.
Mos companys i companyones tendres
feien a dalt del porxe la sardana
i baixaven a l'hort, a rua feta,
papallons joguinosos d'hora baixa;
elles envers les roses que florien,
ells vers on lo cirer vermellejava,
no tant com les enceses barretines
que s'hi veien pujar com una parra.
Feien jocs d'innocència i de platxeri
i corrien i reien i cantaven,
i sa dolça cridòria me venia
amb lo melós arpegi barrejada.
Vegí el camp de mon pare, ros de xeixa
crescuda amb sa suor. Vegí l'aubaga,
los boscos i soleis, nius de mos somnis
d'on lo més primerenc prengué volada.
I vegí vostres peus i vostres cingles
i vostres fronts, oh serres de la pàtria!
i al pondre's damunt seu l'astre del dia,
corona d'or irradiant de flama,
engolir-se'l vegí l'alt Pedraforca
fet un vesuvi atapeït de lava,
i entre el floreig d'estrelles que naixien
del vespre hermós entre les fosques ales,
com aurora divina que em somreia
vegí en lo cel la Musa Catalana!".

Història

Aquest poema és obra de l'escriptor i poeta folguerolesc Jacint Verdaguer. Probablement fou escrit a mitjans de la dècada dels anys 80 del segle XIX i està inclòs dins de la seva obra *Pàtria*, publicada l'any 1888. El poema fa referència a l'ermita de la Mare de Déu de la Damunt, situada a l'extrem nord-est del nucli urbà de Folgueroles, i als records d'infantesa del poeta en relació a aquesta, entre d'altres.

Bibliografia

Enllaços d'interès:

<https://www.verdaguer.cat/llegeix/poemes/larpa/119>

<http://www.mapaliterari.cat/es/espai/ermita-de-la-damunt/jacint-verdaguer>

